

Key words: *innovative activity, labor resources, labor potential, innovative potential, staff motivation.*

Науковий керівник: Червен І.І.,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
готельно-ресторанної справи та організації бізнесу
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

УДК 331.103

КЛЮЧЕВІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ НА ПРИКЛАДІ США

Лотарєва Дар'я Валеріївна,
здобувачка вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта
(Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та
харчові технології)»
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: У зарубіжних країнах загальний термін «охорона праці», включає: безпеку та гігієну праці; умови праці, які виникають на виробництві, питання оплати праці; виробничі відносини та конфлікти, які потребують врегулювання та взаєморозуміння, здорового психологічного клімату в колективі; нетерпимість до порушень вимог охорони праці, які зменшують ймовірність отримання нестандартних ситуації та конфліктів [1]; питання, пов'язані з наймом персоналу на роботу, відмова від нелегальної зайнятості, програми професійної підготовки та соціальне забезпечення (ця сфера зазвичай обмежена контролем за перерахуванням коштів та іншими питаннями компенсацій працівникам).

Ключові слова: взаєморозуміння, конфлікт інтересів, безпека праці, суб'єкт господарювання.

Основою охорони праці на виробництві є навчання певним знанням щодо створення безпечних та комфортних умов праці. Забезпечує безпеку праці: - керівник, який повинен створювати на робочих місцях безпечні умови праці [2]; - працівник, який повинен дотримуватися умов і вимог техніки безпеки на робочому місці.

Останніми роками у країнах зарубіжжя було чимало зусиль, вкладених у поліпшення охорони праці. У Сполучених Штатах Америки діє закон про безпеку праці на виробництві. Він прийнятий був ще у 1970 році, є правовою основою державної системи з безпеки у трудових відносинах. Виконавчий орган, який забезпечує виконання законів на всій території США - Управління безпеки праці на виробництві, це федеральне агентство і затвердило цей закон.

Управління безпеки праці на виробництві випускає різні нормативні акти щодо обмежень використання шкідливих матеріалів [3], а також вимоги до виробничого водопостачання та вентиляції приміщень тощо.

Інформування працівників про наявність ризику та небезпечні фактори виробничого середовища - обов'язок керівника. Роботодавець піклується і про навчання персоналу [4].

Працівник, у якого виникають питання щодо охорони праці на конкретному робочому місці, то він має право звернутися до Управління безпеки праці на виробництві. Його ж звернення та відомості є вирішальним чинником для цієї організації щодо перевірок у компанії. Десятки тисяч підприємств щорічно перевіряються за зверненнями персоналу, накладається величезна кількість штрафів [5].

США формували власну систему безпеки праці, вони не орієнтуються на норми світової спільноти. Серед усіх конвенцій Міжнародної організації праці, США ратифікували лише один нормативний документ про безпеку робіт у шахтах.

Ухвалений майже 50 років тому, Закон про безпеку праці досі залишається основним нормативним документом щодо регулювання діяльності суб'єктів у цій галузі. Він поширюється і на підконтрольні території - Пуерто-Ріко, Вірджинські острови, острів Гуам та інші. При цьому деякі категорії працівників, наприклад самозайняті, не підпадають під дію закону.

Але у ряді штатів є власні нормативні акти (регіональні стандарти охорони праці), які уточнюють порядок застосування цього закону [6]. Їх поділяють на дві великі групи: перша має анти дискримінаційний характер; друга - містить вказівки на мінімальний рівень стандартів безпеки.

Ключовими принципами охорони праці, закріпленими в основному законі про безпеку праці в США, є: - забезпечення безпечних, комфортних умов роботи з урахуванням індивідуальних характеристик працівника (стать, вік тощо); - інформування працівників про стандарти безпеки праці та їх вимоги [7]; - взаємна відповідальність за безпекову трудову діяльність працівників та роботодавців.

Для роботодавців та персоналу підприємства визначено основні обов'язки щодо питань охорони праці. Перелік обов'язків включає: - забезпечення персонал актуальними до нормативів робочими місцями; - виконання стандартів гігієни та безпеки, що діють у країні.

Дослідивши та проаналізувавши ключові принципи охорони праці у зарубіжних країнах на прикладі США, можна зробити висновки, управління безпекою праці опирається на закони, які апробовані на багаторічному практичному досвіді та адаптовані під умови сьогодення.

Список використаних джерел

1. Курепін В. М. Система організації безпеки та гігієни праці в Україні // Сучасні підходи до охорони праці в закладах професійної освіти : матеріали Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, Біла Церква, 26

жовтня 2022 р. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2022. С. 74-78. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12473>.

2. Курепін В.М. Система забезпечення безпеки праці та мінімізації випадків травматизму на малих аграрних підприємствах // Актуальні проблеми та перспективи розвитку охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., 4-5 травня 2023 року, м. Одеса. Одеса : ОДАБА, 2023. С. 141-145. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13461>.

3. Іваненко В. М. Практичні аспекти адаптації законодавства ЄС у сфері безпеки і гігієни праці в Україні // Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни : матеріали 35-ої студ. наук.-теорет. конф., 22-24 березня 023 року, м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 74-78. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13346>.

4. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління професійними ризиками на вітчизняних підприємствах // Проблеми та перспективи розвитку охорони праці : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 12 травня 2022 р. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 97-99. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11713>.

5. Курепін В. М., Лотарева Д. В. Забезпечення техногенної безпеки на підприємствах України // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 26-29. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12069>.

6. Іваненко В. С., Бризгалов М. В. Розробка та впровадження інструкцій з охорони праці на підприємствах аграрного профілю // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 20-23. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12067>.

7. Бризгалов М. В., Курепін В. М. Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв: МНАУ, 2022. С. 13-15. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12064>.

Abstract. In foreign countries, the general term «labor safety» includes: occupational safety and hygiene; working conditions that arise in production, issues of remuneration; industrial relations and conflicts that require settlement and mutual understanding, a healthy psychological climate in the team; intolerance to violations of labor protection requirements, which reduce the likelihood of non-standard situations and conflicts; issues related to hiring personnel for work, refusal of illegal employment, vocational training programs and social security (this area is usually limited to funds transfer control and other workers' compensation issues).

Key words: mutual understanding, conflict of interests, labor safety, business entity.

Науковий керівник: **Курепін В.М.,**
канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри методики професійного навчання
Миколаївський національний аграрний університет
м.Миколаїв, Україна

УДК 330.341.2

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Магар Анна Євгенівна,
здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *В сучасних умовах економічний розвиток країни надзвичайно залежить від технологічних зрушень, що базуються на інноваціях. Уміння формувати та ефективно використовувати інноваційний потенціал стає ключовим фактором для забезпечення конкурентоспроможності та розвитку вітчизняних підприємств. Саме тому процес оцінювання інноваційного потенціалу підприємства та ретельний аналіз його складників набувають важливого значення.*

Ключові слова: *Інновації, інноваційний потенціал, інноваційний розвиток підприємства, інноваційна діяльність, економічний розвиток.*

Інноваційний потенціал підприємств відіграє ключову роль у забезпеченні економічного розвитку країни. Він є основою для створення конкурентоспроможної економіки, сприяє зростанню продуктивності праці, підвищенню якості та ефективності виробництва, а також розвитку інноваційних продуктів і послуг.

Інноваційний потенціал – це сукупність ресурсів, які безпосередньо беруть участь в інноваційному процесі, перебувають у взаємозв'язку, і факторів, що створюють необхідні умови для ефективного використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності і підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому [1].

Під поняттям «інноваційний потенціал підприємства» в економіці прийнято розуміти сукупність характеристик підприємства, які визначають його здатність здійснювати діяльність щодо створення і практичного використання нововведень [2].

Саме інновації стають ключовим фактором розвитку підприємства як результат адаптації, викликаючи у відповідь на зміну вимог зовнішнього середовища цілу низку кількісних внутрішніх змін у напрямі якісного